

Oh, te težke počitnice!

Naša mladina se je vse šolsko leto veselila počitnic, kot vedno. Zdaj pa, ko jih je dočkala, jo začenjajo težiti. Dolgčas je, pravijo naši mali in večji šolarji. Manjka jim običajna družba prijateljev in prijateljic, s katerimi so si v šoli vsak dan izmenjavali misli in se skupno veselili, žalostili, se bali profesorjev ali učiteljev in jih jezili. Mnogi že težko čakajo, da bi bilo konec počitnic. Šola je vendarle bolj zabavna. Počitnice pa so razteple prijatelje, prijateljice in učitelje na vse vetrove. Nekateri v hribe, druge na letovišče k morju, spet druge k raznim tetam in stricem ali k starim staršem kam na deželo. Tem je še najbolje. Tam jim ni dolgčas, ker imajo priložnost, da se spoznajo s čisto drugim načinom življenja, z raznimi sorodniki, o katerih so komaj vedeli, da so na svetu, in tudi z živalmi, ki so za mestne otroke neznan, nadvse privlačen svet.

Vedno spet se vlada in vse mogoče ustanove brigajo za šolo. A nihče se ne briga za počitnice, da bi lahko otroci prijetno in koristno preživeli te tri ali skoro štiri mesece. Starši in vzgojitelji bi se morali enkrat zbrati in se pomisliti tudi o počitnicah. V teh mesecih bi lahko priredili razne tečaje za mladino, za katere sicer med šolskih letom ni veliko časa, ali pa se starši jezijo, ko hodijo njihovi otroci nanje, namesto da bi se učili. To velja zlasti za razne športne tečaje, za igre itd., pa tudi za filmske predstave, športne turnirje, izlete itd.

Tudi v počitnicah se lahko naša mladina kaj nauči in to na prijeten način, brez strahu pred slabimi redi.

— o —

Okupatorsko nasilje v Tibetu

V Indijo je prispelo mnogo beguncev iz Tibeta, ki so povedali, da postaja položaj v njihovi domovini, ki je zasedena po Kitajcih, vedno hujši. Kitajske oblasti izvajajo množične čistke in javne usmrtitve, vlada pa tudi pomanjkanje živil. Kitajski vojaki prihajajo aretirati ljudi ponoči in jih mučijo z bičanjem in drugače. To se dogaja v Lasi in tudi drugih mestih.

Begunci poročajo, da primanjkuje tudi oblačil, sladkorja, čaja, soli in bencina. Teh stvari primanjkuje že dve leti. Po poročilih beguncev traja še kar naprej velika vojaška aktivnost Kitajcev, ki stalno premikajo sem in tja svoje čete in kopičijo moštvo in material, zlasti vzdolž indijske meje.

— o —

27. t.m. se bodo začela v Moskvi pogajanja med zahodnonemskim zunanjim ministrom Scheelom in sovjetskim zunanjim ministrom Gromikom za nenapadno pogodbo med obema državama.

Popolna normalizacija med Jugoslavijo in Vatikanom

Zagrebski tednik »Vjesnik u srijedu« piše v svoji najnovejši številki, da bodo odnosi med jugoslovansko državo in Vatikanom povzdignjeni na raven veleposlaništev. Popolna normalizacija diplomatskih odnosov bo izvedena po pisanju tega tednika z izmenjavo pism med Beogradom in Svetim sedežem sredi avgusta.

Pred kratkim sta komisiji za odnose s tujino v hrvaškem in slovenskem parlamentu preučili odnose med Jugoslavijo in Vatikanom. Ob tej priložnosti je bilo naglašeno, da obstajajo vsi predpogoji za povzdigo sedanjih odnosov na višjo diplomatsko raven. Sedanji odnosi — na ravni takoimenovanih odposlancev ali delegatov — so bili vzpostavljeni s protokolom, ki je bil podpisan v Beogradu 25. junija 1966.

Omenjeni zagrebski tednik tudi piše, da bo takoj po izmenjavi pism, vsekakor pa še pred zasedanjem glavnega zbora Združenih narodov v New Yorku, prispel na uradni obisk v Jugoslavijo tajnik kongregacije za izredne cerkvene zadeve monsignor Agostino Casaroli in to na povabilo jugoslovanskega zunanjega ministra Tepavca.

V Beogradu pravijo, da pomeni popolna normalizacija rezultat pozitivnega razvoja odnosov med Jugoslavijo in Svetim sedežem v zadnjih letih. Isti beograjski krogi pristavljajo, da je zadržanje Vatikana in samega papeža Pavla VI. do najvažnejših mednarodnih vprašanj veliko prispevalo k normalizaciji odnosov. To zadržanje je namreč zelo blizu zadržanju Jugoslavije do istih vprašanj.

Kot piše »Vjesnik u srijedu«, bo normalizacija diplomatskih odnosov nudila možnost

ne le za lažjo rešitev obojestranskih problemov, ki še niso bili rešeni, ampak tudi za aktivnejše sodelovanje med jugoslovansko in vatikansko diplomacijo na mednarodnem področju.

Ta novica uglednega hrvaškega tednika potrjuje govorce, ki so že nekaj časa krožile o tem, da bosta Jugoslavija in Vatikan dvignila svoje diplomatske odnose na raven veleposlaništev. Prav tako se vztrajno govori, da bo Tito pri svojem bližnjem uradnem obisku v Italiji obiskal tudi papeža. Vzpostavitev veleposlaništev in obisk mons. Casarolija sta morda s tem v zvezi.

Tudi agencija »Italiya« poroča iz Rima, da se kljub tradicionalni rezerviranosti Vatikana zdi že gotovo, da bodo avgusta uradno naznanili, da je bil dosežen sporazum med Svetim sedežem in Jugoslavijo o zvišanju ravni diplomatskih predstavništva na obeh straneh. Gre za to, da bi postala sedanja apostolska delegacija v Beogradu nunciatura, uradno poslanca jugoslovanske zvezne vlade pri Svetem sedežu pa veleposlaništvo. Pogajanja o tem so baje potekala v nekem neznanem kraju med zastopniki Svetega sedeža in jugoslovanskim zunanjim ministrstvom. Prva sondiranja Beograda pri Svetem sedežu so bila napravljena leta 1963, malo pred smrtjo papeža Janeza XXIII., medtem ko so se prava pogajanja začela leta 1964 in so privedla leta 1966 do podpisa tako imenovanega protokola. Za Vatikan ga je podpisal tedanji podtajnik kongregacije za izredne cerkvene zadeve msgr. Agostino Casaroli, ki bo zdaj spet obiskal Jugoslavijo.

Samo vlada iz krščanskih demokratov in socialistov?

Mandatar Andreotti je zadnji teden pridno nadaljeval s posvetovanji, da bi sestavil novo sredinsko-levo vlado, vendar vse kaže, da njegovo prizadevanje ne bo rodilo sadu. Socialni demokrati so odklonili njegovo »programsko listino«, češ da ne nudi dovolj jamstva za omejitev vladne večine proti desnici in zlasti ne proti komunistom. Socialni demokrati ne gredo v vlado skupaj s socialisti, če se ti ne bodo odrekli vsakršnemu sodelovanju s komunisti v deželnih in drugih upravnih odborih.

Če pa socialni demokrati ne bodo šli v vlado, ne bo šla vanjo niti republikanska stranka, kot je izjavilo njeno vodstvo.

Socialisti so za dvostrankarsko vlado — samo oni in krščanski demokrati. Toda tudi v vodstvu krščansko-demokratske stranke je pri-

šlo v zvezi s tem do senzacionalnega in ostrega spora, ker je večina sprejela Andreottijevo »programsko listino« brez navzočnosti manjšine (Piccoli - Rumor), ki je zborovala posebej in baje ni bila obveščena, da bo glasovanje.

Andreotti bi moral po tradiciji že vrniti mandat predsedniku republike, vendar v hipu, ko to pišemo, še nadaljuje posvetovanja s štirimi strankami.

Medtem ko je Italija brez vlade, se nadaljujejo kaotični pojavi v javnosti, ki izpodkopavajo ugled oblasti, npr. v Reggio Calabria, vedno jasneje se kažejo znaki gospodarskega zastoja in razširile so se govornice, da bo lira razvrednotena, kar pa je zunanji minister Colombo, na posvetovanju ministrov EGS v Bruslju zanikal.

Upati je le, da jih ne bodo obsodili na smrt

Sovjetski tisk je spet začel ponatiskovati obtožbe praškega dnevnika »Rude Pravo« proti nedanjemu tajniku češkoslovaške komunistične partije Dubčku, katerega označujejo za »slabiča, strahopetca in orodje desnih sil«. Po mnenju političnih opazovalcev pomeni objava teh obtožb v sovjetskem tisku, da Moskva v polni meri podpira obsodbe, ki so jih izrekli sedanji praški voditelji proti voditelju »praške pomladi«.

Radio Praga pa je navedel v sredo bivšega ministrskega predsednika Černika med tistimi, ki so baje zakrivali »zaroto« proti prodaji češkoslovaškega urana Sovjetski zvezi. Komisija, ki jo je imenoval Černik, je imela baje namen, da se pogaja o prodaji češkoslovaškega urana tudi z zahodnimi državami. S tem bi bila odpravila sovjetski monopol nad nakupom te dragocene rudnine. »Krivci« teh načrtov so po trditvi Radia Praga izdali socialistični tabor in spravili v nevarnost ravnovesje atomskih sil na

TURIZEM IN NESREČE

Zadnje dni se je zgodilo nenavadno veliko letalskih nesreč; šlo je največ za letala, ki so prevažala turiste, in za zasebna športna letala. Torišče nesreč sta bili zlasti Španija in Italija, glavni tistični državi. V Italiji se je smrtno ponesrečil med drugimi z lastnim turističnim letalom 19-letni sin lastnika oljne industrije Fioravanta Sbragija iz Genove in z njim vred en prijatelj in dve prijateljici. Mladenič je napravil šele pred nekaj dnevi maturo. V nedeljo je odletel s povabljenimi prijatelji »na kosilo v Cannes« in bi bil moral biti za večerjo že nazaj. Toda na povratku je letalo trčilo v vrh nekega hriba pri San Remu. Sbragijeva družina ima še dve zasebni letali. Oče sam je z drugim letalom iskal padlo letalo in sinovo truplo.

Nad severnim Atlantikom pa je izginilo velikansko sovjetsko tovorno letalo »Antonov-22« s 23 člani posadke. Peljalo je pomoč potresencem v Peru. Zdaj ga iščejo.

Tudi letos se je zgodilo že mnogo nesreč v gorah. Izletniki in turisti iz mest, ki se smatrajo za alpiniste, se lotevajo pretežkih tur, mnogi tudi zato, da bi se lahko potem ponašali pred prijatelji in znanci. Ker je njihovo plezalsko znanje preslabo, ker slabo poznajo gore in tudi ker niso dovolj dobro opremljeni, najdejo številni, posamezniki in po več skupaj, smrt v prepadih ali zaradi izčrpanosti.

Zahodna soseda naše dežele

V okviru nove deželne ureditve v Italiji je postala zahodna soseda naše dežele Furlanije - Julijske krajine nova dežela Beneška (Veneto). Nova dežela obsega provinco Benetke (2.459 kv. kilometrov in 796.237 prebivavcev), Padova (2.142 kv. kilometrov in 744.646 prebivavcev), Vicenza (2.722 kv. kilometrov in 660.337 prebivavcev), Verona (3.097 kv. kilometrov in 715.336 prebivavcev), Rovigo (1.803 kv. kilometrov in 256.652 prebivavcev), Treviso (2.477 kv. kilometrov in 651.312 prebivavcev) in Belluno (3.678 kv. kilometrov in 229.367 prebivavcev).

Dežela Beneška meri tako 18.378 kv. kilometrov in ima 4.053.977 prebivavcev. Glavno mesto Benetke šteje 367.832 prebivavcev.

svetu v škodo socialističnih držav (reci: Sovjetske zveze).

Mnogo znakov kaže, da hočejo stalinisti, ki jim je sovjetska zasedba dala nov pogum, spet začeli s političnimi procesi na Češkem in da hočejo postaviti pred sodišče predvsem Dubčka, da bi se mu maščevali. Husak gotovo ne želi takih procesov, a jih bo verjetno na sovjetski pritisk moral dopustiti, če se hoče obdržati na oblasti.

Očitno se niso filozofski elementi na Češkem ničesar naučili iz žalostnih izkušenj s političnimi procesi v času stalinizma, ko so obsodili in obesili pod lažnimi obtožbami mnogo zvestih komunistov, ki so bili potem v dneh »praške pomladi« vsaj posmrtno rehabilitirani, kar je bilo v prid vsaj njihovim družinam. Otroka enega izmed tedaj usmrčenih sta naslovila na sedanje oblastnike javen poziv, naj bi ne zapadli spet v tako tragično zмотo, ki je bila prvič morda še opravičljiva, drugič pa bi ne bila več. A težko, da bo ta poziv kaj zalegel. Upati je le to, da si iz ozira na svetovno javnost in na komunistične partije v tujini ne bodo upali obsoditi voditeljev »praške pomladi« na smrt.

Izrael ima verjetno atomske bombe

Newyorški tednik »Sunday News« piše v enem svojih uvodnikov, da je začel predsednik Nixon novo in odločno politiko na Bližnjem vzhodu, katere namen je pritisniti na Sovjetsko zvezo, da bi sodelovala pri iskanju mirne rešitve tamkajšnje krize.

Isti list je objavil poročilo iz Washingtona, da je Nixonova zaskrbljenost glede Bližnjega vzhoda postala še večja, odkar sumi, da ima Izrael atomsko orožje. V Tel Avivu pa so zanikali, da bi posedoval Izrael atomske bombe. Izraelski predstavniki so izjavili, da Izrael ne razpolaga z atomskim orožjem in da ne bo prvi, ki bi uvedel atomsko orožje na Bližnji vzhod. To je zanikal tudi izraelski veleposlanik v Washingtonu Rabin.

Egiptovski listi pa pišejo, da spadajo novice, po katerih ima Izrael baje atomske bombe ali pa da jih lahko hitro izdelata, v okviru propagandne vojne, ki so jo sprožile Združene države in Izrael. Dnevnik »Al Ahram« trdi, da spadajo te novice iz Washingtona k sistematični zastraševalni gonji Združenih držav in Izraela.

SOLŽENICIN PREDLAGAN ZA NOBELOVO NAGRADO

Kakšnih 50 francoskih pisateljev in umetnikov je poslalo pismo Svedski akademiji znanosti in umetnosti, v katerem so predlagali, da bi dobil letošnjo Nobelovo nagrado za književnost ruski pisatelj Aleksander Solženicin za vsa svoja dela. Med podpisniki pisma so François Mauriac, Vladimir d'Ormesson, Raymond Aron, Gabriel Marcel in René Clair.

Glavni norveški dnevnik »Aftenposten« pa piše, da bo verjetno dobil letošnjo Nobelovo nagrado francoski romanopisec Michel Butor.

OLIMPIADA 1972

Priprave za naslednje mednarodne športne olimpijske tekme so že v polnem teku. Olimpijske igre bodo leta 1972. Kot mesto za ta mednarodni športni zbor, ki je že dvajseti po vrstnem redu, so izbrali München, glavno mesto Bavarske v Zahodni Nemčiji. Pri Münchenu že stoji na pol zgrajeno novo športno mesto, ki presega po zmogljivosti in ustreznih napravah vsa dosedanja olimpijska središča.

Kljub izraelskim zanikanjem — ki pa so tokrat manj odločna kot prejšnjekrat — pa je verjetno, da ima Izrael atomske bombe. Bil bi skoraj čudno, da jih ne bi imel. Kot znano, so bili ravno znanstveniki judovske narodnosti tisti, ki so največ pripomogli k izdelavi prve ameriške atomske bombe, kot npr. Oppenheimer, Einstein, tudi Jud, je teoretično utemeljil atomsko fiziko. Mnogi judovski znanstveniki s področja moderne in tudi atomske fizike so se že iz Hitlerjeve Nemčije zatekli v Palestino, pozneje pa so se mnogi znanstveniki iz raznih evropskih držav in iz Združenih držav preselili v novo državo Izrael, iz čistega domoljuba. Več kot verjetno je, da so dali svoje znanje na razpolago svoji novi domovini. Njihovo znanje je celo tako veliko, da ni bilo nujno, da bi morali atomske bombe — ki so najbrž manjšega kalibra — še posebej preizkušati. Baje so izraelske bombe že pripravljene, da jih v primeru sile montirajo na rakete francoskega izdelka in izstrelijo proti sovražnikom, ki bi vdrli na izraelsko ozemlje s premočnimi silami.

Seveda pa si bodo Izraelci dobro premislili, preden bodo uporabili atomsko orožje. Gotovo bi to storili le v primeru skrajne obrambe.

Medtem se nadaljujejo manjši spopadi med Izraelci in Egipčani ob Sueškem prekopu, ki so postali žal že nekaj »vsakdanjega«. Arabska gverilska aktivnost pa je zadnji čas, po spopadih v Jordaniji, nekoliko popustila.

V tujini dela zdaj 60.000 Slovencev, ki so se zadnja leta izselili, z družinskimi člani vred 80.000. Med njimi je mnogo strokovnjakov z visoko kvalifikacijo. Povprečno po pet na dan jih zaprosi za nemško državljanstvo. Po vesteh slovenskega tiska pa dela zdaj v Sloveniji 120.000 delavcev iz drugih republik Jugoslavije.

KJE SO NA POČITNICAH

Boris Pahor je prebil zadnji čas v svojem običajnem poletnem »pisateljskem« zatočišču na Krasu, v Dutovljah. Kaj se je rodilo iz tega, se bo verjetno pokazalo v prihodnji številki »Zaliva«, ki ga v tiskarni že stavijo.

Alojz Rebula se je po maturah, kjer je bil član profesorske komisije, odpeljal k družini, ki je na počitnicah na otoku Veliki Lošinj.

Pesnik Vinko Beličič je izjavil, da se ga najde med počitnicami v njegovi ljubljeni dolinici med bori in brinjem na openski gmajni, čeprav bo najbrž pogledal skupaj z ženo nekoliko tudi v sosedno Avstrijo, »zaradi spremembe vzdušja«.

Urednik »Mosta« dr. Aleš Lokar bo izkoristil počitnice, da bo z družino vred obiskal žene starše v Venezueli. O njegovih doživetjih bomo morda kaj brali v »Mostu«.

Prof. Jože Peterlin, urednik »Mladike«, pripravlja zdaj, ko je srečno organiziral letošnji Slovenski tabor na Repentabru, letovanje dijakov v Ukvah in hkrati organizira zborovanje slovenskih intelektualcev v Dragi, ki bo 5. in 6. septembra. »Počitnice?« pravi. »Kaj je to?«

Dramatika Josipa Tavčarja smo zalotili, da se sonči na balkonu in si zadovoljno gladi že močno zagoreli trebuh. Kakšne nove drame se bodo rodile iz tega, se še ne ve.

Z ladje »Fulvia«, ki se je vžgala blizu Karnarskih otokov s 445 italijanskimi turisti na krovu in z 260 možmi posadke, od tega 70 Norvežanov, so se vsi srečno rešili po zaslugi hladnokrvnosti in mirnosti posadke in potnikov. Ladjelomci se že vračajo z najetimi letali v Italijo.

Do meja našega sončnega sistema

V ponedeljek, 20. t. m. je poteklo leto dni od prvega človeškega izkrcanja na Luni. Ob tej priložnosti je dal dr. Thomas Paine, ravnatelj Ameriške vesoljske ustanove Nasa, intervju za tisk, v katerem je izjavil med drugim, da bodo nove raketne tehnike, ki jih zdaj razvijajo, omogočile izlete do bodočih postaj v krožnici. Tak izlet bo stal približno 2000 sedanjih dolarjev, to je okrog 1.200.000 lir.

Dr. Paine je tudi dejal, da bodo nosilne rakete, ki jih zdaj pripravljajo v Združenih državah, omogočile, da se bodo zmanjšali stroški za pošiljanje ljudi in materiala v krožnico okrog Zemlje na približno eno desetino sedanjih stroškov. Ravno to bo čez kakih 20 let omogočilo tudi turistične polete v krožnico. Takrat bo mogoče uporabiti vsako vesoljsko ladjo do stokrat. Za vsak funt materiala, ki ga bodo poslali v krožnico, bodo znašali stroški okrog 50 dolarjev, kar bi nanese 15.000 lir na kilogram, medtem ko znašajo stroški današnjih poletov v krožnico okrog 500 dolarjev za vsak funt, to je 150.000 lir na kilogram.

POLET DO MEJA SONČNEGA SISTEMA

Glede najnovejšega zmanjšanja proračuna ameriške vesoljske ustanove Nasa in odpuščanja tehnikov, ki je temu sledilo, je dr. Paine izrazil zaskrbljenost, da bi mogle Združene države zaradi tega varčevanja izgubiti prvenstvo v raziskavanju vesoljstva. Rekel je, da porabijo Rusi za vesoljske raziskave, obrambo in tehnološki napredek več odstotkov narodnega dohodka kot Združene države. Zdaj znaša proračun ameriške vesoljske ustanove malo manj kot polovico

proračuna iz leta 1966, medtem ko se je kosmati narodni dohodek Združenih držav v tem času močno dvignil. Število osebja vesoljske ustanove pa se je zmanjšalo od 420.000 v letu 1966 na 140.000 letos. In poleg tega se je povprečna starost zaposlenih zvišala, ker pridejo pri odpustih najprej na vrsto mlajši. To pomeni z daljše perspektive novo škodo, ker vnašajo ravno mladi v delo vesoljske ustanove nove ideje in so »agresivnejši«, drzejši v uvajanju vsega novega kot starejši tehniki, je rekel dr. Paine.

Ravnatelj vesoljske ustanove pa je tudi izjavil, da je prepričan, da bodo v osemdesetih letih tega stoletja ljudje že pristali na Marsu. Vendar je še vprašan, če bodo to Američani ali Rusi, je pristavil. Morda tudi oboji.

Werner von Braun, nemški znanstvenik, ki že dve desetletji dela za Američane pri načrtovanju vesoljskih raziskav in pri študiju nosilnosti raket ter je postal tudi ameriški državljan, pa je te dni na zborovanju založnikov ameriških dnevnikov prvič kaj več povedal o ameriških načrtih za vesoljske raziskave v prihodnjem desetletju. Rekel je, da bosta dve vesoljski sondi, ladji brez posadke, ki ju bodo vodili elektronski računalniki, odleteli med letoma 1977 in 1979 na devetletni polet do meja sončnega sistema. Prva sonda bo obletela Jupiter in bo letela nato tik mimo Saturna in Plutona, druga pa bo izkoristila močno privlačnost Jupitra, da bo odletela do Urana in Neptuna. Obe bosta oddajali na Zemljo znanstvene podatke o atmosferi, temperaturi itd. na plane tih. Takrat bodo planeti našega osončja v

(Nadaljevanje na 8. strani)

POTOVANJE PO SKANDINAVIJI

VIATICUS

II.

Ko se bližamo pristajališču Rødby (Rdeča vas) začno skupine mladih Francozov, dijakov mrzlično spraševati po krovu, kdo bi bil tako prijazen, da bi vzel tiste izmed njih, ki nimajo vozniških listov, v avtu s seboj do Kjøbenhavn. Tam se misli vsa skupina najbrž spet sestati. Mislim, da so vsi našli vsak svojega avtomobilista, ker ob izkrcanju jih je kar zmanjkalo. Že na ladji se je treba spet vrniti v vlak, ki manevrira še nekaj časa po tirih sem in tja, preden združijo obe polovici, in medtem dva danska policista zelo površno opravita pregled potnih listov in carinski pregled. Zame se niti ne zmenita, ker sta se prav tisti hip oba kavališko zagnala, da bi pomagala mladi, lepi gospe z majhno punčko, ki je hotela izstopiti. Tako bi bil lahko prišel v Skandinavijo tudi brez potnega lista. Kmalu nato se že peljemo po danskem otoku proti severu, proti Kjøbenhavnu.

Pokrajina je podobna oni od Hamburga do Puttgardena, zlasti tisti na polotoku Fehmarn, le da se zdi še bolj skrbno obdelana in negovana. Ničesar ni, kar bi žalilo estetski čut. Kmetije so daleč narazen, vsaka leži sama zase sredi širnega polja, tu pa tam so posejani majhni gozdčki ali šopi drevja, ki gledajo iz nekdanjega kala ali s kakšne majhne vzpetine, pod katero je morda pozabljen vikinški grob. Nad grobovi davnih vikinških

poglarjev so namreč nasuli njihovi prijatelji, sorodniki in sužnji včasih cel holmič zemlje in ravno na Danskem so našli najštevilnejše grobove iz dobe Vikingov in tudi iz prejšnjih dob. V danskih močvirjih so našli med drugim popolnoma ohranjena trupla, stara okrog dva tisoč let. Močvirje jih je tako dobro ohranilo, kot da bi bilo požrlo nesrečneže komaj nekaj ur prej, celo izraz na obrazu je bil v nekaterih primerih popolnoma ohranjen. Fotografija enega teh obrazov se nam zdaj smehlja iz mnogih turističnih prospektov o Danskem, čeprav je mož umrl najbrž nasilne smrti. Verjetno so ga žrtvovali bogovom ali pa so ga vrgli v močvirje zaradi kakšnega zločina oziroma tistega, ki so imeli za zločin.

Pred časom so odkopali tudi popolnoma ohranjeni trupli mlade ženske in mladega moškega. Najbrž so ju obsodili na smrt zaradi prepovedane ljubezni. Na teh truplih so dobili tudi nestrohneno obleko, ki priča, kako so bili oblečeni ljudje v tistih krajih pred 2000 leti. Zanimivo je, da je bila ženska noša Nordijska (poletna, ker v močvirja so mogli vreči obsojence samo poleti, ko niso bila zamrznjena) zelo podobna sedanjim lahkim poletnim oblekam brez rokavov in z minikrilom. Smrt, ko se je človek počasi pogrezal v močvirje, je gotovo morala biti strašna, zato nas tembolj začudi pokojni, celo smehlajoči izraz na

obrazu trupla, ki sem ga omenil. Morda so takratni ljudje sprejemali smrt bolj mirno in vdano, bila jim je mnogo bliže, z njo so živeli takorekoč vsak dan v tesni sosesčini in se jim je zdela nekaj naravnega, in gotovo so tudi trdneje verovali v posmrtno življenje, ki se jim je zdelo le nadaljevanje zemeljskega.

Evropejci se čutimo zelo vzvišeno nad primitivnimi ljudstvi in človeške žrtve bogovom se nam zdijo danes — in so se zdele npr. že španskim osvajavcem v Mehiki in Peruju — nekaj gnusnega in pošastnega. Vendar je minilo komaj slabo tisočletje, odkar so žrtvovali bogovom ljudi tudi še v Evropi zlasti Skandinaviji in to ljudstva, ki so bila drugače na zelo visoki kulturni stopnji za tedanje čase. Ugotovljeno je, da so poznali tedanji Nordijci celo operacijo lobanje in da so že davno prej trgovali s prednjeazijskimi in južnoevropskimi deželami, verjetno celo z Egiptom. Ponekod v Skandinaviji še kažejo kraje, kjer so obešali ali kako drugače usmrčevali ljudi na čast bogovom. V nekem »svetem gaju« pri Upsali je baje viselo nekoč hkrati 71 žrtvovanih ljudi. O tem žrtvovanju pričajo tudi sledovi v jeziku.

To se zdi danes skoraj neverjetno, ko se človek srečuje z mirnimi, kulturnimi skandinavskimi ljudmi in z njihovo visoko civilizacijo, humanizirano do za nas Srednjeevropce skoraj čudaški oblik. Dokazuje nam pa, kakšna nasprotstava se lahko družijo v civilizacijskem razvoju narodov in da preteče včasih mnogo časa, da civilizacije izločijo iz sebe očitne barbarske prvine — če jih sploh.

(dalje)

Tržaškega

Začeli so se razgovori med levo sredino in SSL

V ponedeljek, 20. t. m., so se v Trstu prvič po upravnih volitvah sestali predstavniki sredinsko-levih strank in Skupne slovenske liste ter razpravljali o možnosti ponovnega sodelovanja v nekaterih novoizvoljenih krajevnih ustanovah in tudi v tržaški občini. Do prvega srečanja je prišlo po več kot mesecem dni od volitev, ker je tržaška socialistična stranka šele pred kratkim izvolila novo vodstvo, to je političnega tajnika in odbor. Novi politični tajnik je prof. Pesante, njegova namestnika pa sta dr. Josip Pečenko in odvetnik Terpin. Izvolitev novega vodstva je omogočil sporazum med tako imenovano Pittonijevo strujo — Pittoni je podpredsednik deželnega sveta in bivši dolgoletni strankin tajnik — ter avtonomisti.

Na ponedeljkovem prvem srečanju so predstavniki vseh skupin potrdili veljavnost sredinsko-leve politike in izrazili pripravljenost za sodelovanje v vseh krajevnih ustanovah, kjer je to mogoče.

Od odprtih problemov je treba rešiti predvsem naslednje:

1. Pred volitvami je iz tržaškega občinskega odbora po sklepu tedanjega strankinega vodstva izstopil edini socialistični odbornik Dušan Hreščak. Njegovega odstopa občinski svet sicer še ni vzel na znanje, vendar je jasno, da s to zadevo ni mogoče dolgo odlašati, ker bo morala prej ali sdej priti v razpravo. Če bo prišlo do ponovnega sporazu-

ma med sredinsko-levimi strankami o ponovnem sodelovanju, bo seveda Hreščak svoj odstop preklical in se bo s tem zadeva zaključila.

2. Pokrajinski volivni izidi kažejo, da sredinsko-leve stranke in Skupna slovenska lista morejo sestaviti pokrajinski odbor, ker lahko računajo na absolutno večino mest v pokrajinskem svetu.

3. Tudi v devinsko-nabrežinski občini imajo sredinsko-leve stranke in skupna slovenska lista absolutno večino v občinskem svetu in bi zato lahko sestavili koalicijski upravni odbor.

4. V dolinski občini pa ima komunistična lista relativno večino, in sicer natančno polovico (10) svetovavcev, ki sestavljajo občinski svet. Tu seveda ni možna sredinsko-leva uprava.

5. Sredinsko-leve stranke in Slovenska skupnost so po sporazumu, ki je bil podpisan 20. januarja, rešile vprašanje predsedništva določenih javnih ustanov, kot so Tržaška hranilnica, Delavske zadruge, Pokrajinska turistična ustanova in Tržaška turistična ustanova. Novi predsedniki pa še niso bili imenovani, ker je medtem prišlo v okviru sredinsko-levih strank do krize.

KoKt smo že omenili, je na ponedeljkovem srečanju bilo govora le o splošnih političnih problemih in se odposlanstva niso dotaknila vprašanja programov in sestave odborov. Do ponovnega srečanja je prišlo v sredo, 22. t. m., ko so delegacije začele razpravo o programu nove pokrajinske uprave. Kot vse kaže, se bodo razgovori nadaljevali v pospešenem tempu in se bo verjetno kmalu zvedelo, če bodo srečanja imela kakšen uspeh.

Pisma uredništvu

Spoštovano uredništvo,

ni dolgo tega, ko smo imeli hude prepire s tržaškimi poštnimi uslužbenci in funkcionarji, ki niso hoteli sprejemati dopisov oziroma zavojev s slovenskim naslovom kraja, kamor so bili namenjeni. Če si se na primer na glavni pošti v Trstu pojavil s pismom, namenjenim na Prosek ali v Dolino, je poštni uradnik kratkomalo pisno zavrnil, češ da mora biti naslov napisan v italijanski obliki. Podpisani se danes ravnaj po načelu dvojezičnosti in na pismih ali razglednicah pišem Trst - Trieste, Prosek - Prosecco itd. Zdi se mi, da je tako prav in tako bi se morali ravnati vsi zamejski Slovenci. O teh važnih vprašanjih bi morali poučiti tudi otroke in mladino. Zato sem se začudil, ko sem pred dnevi zagledal v tukajšnjem slovenskem dnevniku objavljeno razglednico, ki so jo listu poslali otroci z letovanja v Zgornjih Gorjah pri Bledu. Začudil sem se površnosti vzgojitelja oziroma vzgojiteljice. Razglednica je namreč takole naslovljena: E.S.T. - Z.T.T., ul. Montecchi 6, Trieste - Italia.

Če vztrajamo pri obliki Trst tu v zamejstvu, bi morali še toliko bolj v Sloveniji, kjer verjetno kak poštni uslužbenec sploh ne ve, kje je Trieste. Sicer pa gre za načelo, ki ga nikakor ne smemo zanemarjati, med drugim zato ne, da se sami ne smešimo pri svojih naporih za uveljavljanje dvojezičnosti tu v zamejstvu. S. P.

Pismo S.P. je tako jasno, da ne potrebuje komentarja. Žal se taki primeri prevečkrat pripetijo, da bi lahko sklepali, da gre samo za površnost.

LETOŠNJI SLOVENSKI MATURANTI

Na vseh slovenskih višjih srednjih šolah so se prejšnji teden končali zrelostni izpiti. Na klasičnem liceju so izdelali vsi kandidati, in sicer: Martina Adamič, Tamara Blažina, Patricia Ann Howie, Ravel Kodrič, Franc Mahnič, Ivan Peterlin, Jasna Peric, Jasna Raubar, Mara Rogelja, Rada Suban, Mojca Šiškovič in Alenka Mihalič.

Na znanstvenem liceju je od 15 kandidatov 13 uspešno opravilo zrelostni izpit. Novi abiturienti so: David Kociančič, Ennio Kuret, Ivan Ferfolja, Emil Guštin, Dinora Korošec, Katja Kralj, Aleksandra Malalan, Danimir Mikolj, Marjan Nabergoj, Boris Udovič, Dušan Udovič, Sandro Vidrih in Mirjam Hvala.

Na trgovski akademiji je od skupnih 29 kandidatov izdelalo 26. Ti so: Sergij Suman, Nadja Filipčič, Marija Guštin, Ksenja Abram, Vera Caharija, Neda Ciani, Danica Colja, Neva Križmančič, Marija Hrovatin, Branka Koren, Miroslava Leban, Vojko Lovriha, Ervin Mezgec, Majda Nibrandt, Lidija Prašelj, Bruno Sferca, Boris Sik, Marija Škabar, Pavel Švara, Sonja Terčon, Zdenka Trampuž, Franko Turk, Savo Ušaj, Vladimir Vilhelm, Boža Žagar in Mirjam Žagar.

Na učiteljskišči je od 12 kandidatov 11 izdelalo. Novi učitelji so: Zmaga Čuk, Marij Čuk, Nevenka Kozina, Magda Križmančič, Tatjana Prašelj, Klara Sturman.

NAŠE SOŽALJE

Dr. Mateju Poštovanu, časnikarju na radiu Trst A in znanemu javnemu delavcu, je umrla mati. Izražamo mu naše globoko sožalje.

KASTA PRIREDI IZLET

KASTA organizira v nedeljo, 26. t. m., izlet z osebnimi avtomobili v Tolminska korita. Odhod s Trga Oberdan ob 8. uri.

„Županova Micka“ v Nabrežini

Dramski odsek Prosvetnega društva »Igo Gruden« iz Nabrežine je imel v nedeljo, 19. t. m., svojo krstno predstavo, ko je pred številnim občinstvom uprizoril znano Linhartovo ljudsko igro »Županova Micka«. Pomen te predstave je upravičeno poudarila predsednica društva dr. Barbara Gruden, ko je med drugim ugotovila, da je poteklo skoraj 20 let, odkar je nabrežinska dramska skupina zadnjič nastopila na odru.

V nedeljo smo torej bili priča razveseljivemu dogodku, ki kaže na oživljenje dramskega delovanja v Nabrežini, katero je bilo in bo tudi v bodočnosti važen člen vse naše slovenske prosvetno-kulturne dejavnosti.

Igro je naštudiral in režiral Luciano Terčon, ki je tudi nastopil v vlogi župana Jake. V ostalih vlogah so nastopili: Majda Terčon kot Micka, Vera Caharija kot gospa Sternfeld, Marko Kobal kot Anže, Igor Tuta kot Tulpenheim, Igor Radovič kot Monkolf in Stanko Devetak kot pisar Glažek.

Režija je bila spretna, dogajanje na odru je gladko teklo, ritem igre ni bil prepočasen, kot se to mnogokrat dogaja, kar je bilo še eno prijetno presenečenje. Vsi igralci so pokazali tako veselje do igranja, toliko ta-

lenta in že tudi toliko odrskega znanja, da si samo želimo, da bi jih čimprej videli na našem odru. Pripomniti je še treba, da si zaslužijo pohvalo tudi zaradi dobre izgovarjave, ki je bila pri nekaterih, zlasti pri Micki, naravnost odlična.

Novice po svetu

Italijanski advokati, zlasti Zveza mladih advokatov, grozijo s protesti in stavkami, če bo država vztrajala pri predlogu davčne reforme, ki bi dovoljevala v advokatskih pisarnah celo hišne preiskave, da bi davčne oblasti ugotovile, če vestno in točno vodijo knjigovodstvo svojih dohodkov. Advokati pravijo, da je to protiustavno in žaljivo ter poniževalno za advokatski poklic.

Blizu Cagliarija na Sardiniji so utonili trije ljudje, ko so skušali rešiti prašička iz reke, ki ga je odnašala. Prvi je utonil 11-letni svinjski pastirček, nato njegov 30-letni brat, ki je skušal dečka rešiti, in nato neki 42-letni vrtnar, ki jima je skušal pomagati.

Števerjan

POPOLN OBČINSKI ODBOR

Za soboto, 18. t. m., zvečer je župan Klanjšček sklical občinske svetovalce k seji, da izvolijo dva namestnika občinskih odborikov in da obnovijo občinsko volivno komisijo.

To je bila že druga seja občinskega sveta. Na prvi je bil z vsemi glasovi večinske skupine izvoljen dosedanji župan Stanko Klanjšček, za prvega odbornika z nekaj manj glasovi Armand Sirk iz Jazbin. Za drugega odbornika pa so nastala med večino samo nesoglasja, ali naj bo izvoljen Ciril Terpin ali Hadrijan Korsič. Vsak je dobil po pet glasov. Nadzorni uradi v Gorici so odločili, da pripada ob enakem številu glasov prvenstvo starejšemu, torej Cirilu Terpinu.

Na drugi seji je župan naznanil to odločitev navzočim svetovalcem. Svetovalec Korsič je dal na zapisnik protestno izjavo.

Pri volitvah za dva odbornika-namestnika so tudi šestkrat glasovali. Pri tretjem glasovanju je dobila visokošolka Helena Knez deset glasov, štirje svetovalci so oddali bele glasovnice, eden od večine je pa bil odsoten.

Pri naslednjih glasovanjih za drugega namestnika je šlo za Nikolaja Komjanca ali za Maria Mikluša. Pri končnem izidu je zmagal prvi s šestimi glasovi, ker so bile glasovnice opozicije bele.

V občinsko volilno komisijo, ki ji predseduje župan, so bili izvoljeni Emil Terpin, Slavko Štekar, Marij Mikluš in Alojz Mušič. Med namestniki je tudi Hadrijan Korsič.

Ob zaključku notranjih občinskih volitev naj izrazimo še željo večine občanov, da bi zdaj prišlo do složnega sodelovanja vseh občinskih mož v prid in blagor Števerjana.

PLANINSKI IZLETI

Slovensko planinsko društvo v Gorici razvija pod novim odborom živahno poletno delavnost.

Za dan 1. in 2. avgusta pripravlja planinsko turo na goro Sernio v Karniji. Za veliki šmaren 15. in 16. avgusta pa ima v načrtu družinski avtobusni izlet v prelepo Logarsko dolino. Vsa pojasnila se dobe na društvenem sedežu v ulici Malta 2/I vsak dan dopoldne.

Umrli je dr. Ivan Slokar

V soboto 11. julija t. l. je umrl v Ljubljani v 86. letu starosti doktor filozofije in prava, primorski rojak Ivan Slokar. Pokojnik je bil zlasti v času med obema vojnama poznan kot eden vodilnih slovenskih gospodarstvenikov, slovenska zgodovinska znanost pa ga šteje med pomembne zgodovinarje slovenskega gospodarstva. Njegov rod izvira iz Lokavca pri Ajdovščini, on pa je bil rojen 8. oktobra 1884 v Mostarju v uradniški družini. Gimnazijo je obiskoval v Gorici, na dunajski univerzi je leta 1911 promoviral najprej za doktorja filozofije (zgodovina), nato za doktorja prava. Služboval je na Dunaju, po prvi svetovni vojni je bil nekaj časa ministrski uradnik v Beogradu, od 1920 do 1945 pa je vodil ljubljansko Zadružno gospodarsko banko. Po drugi svetovni vojni se je posvetil znanstvenemu delu.

Leta 1909. je dobil Kruppovo nagrado za delo o zunanji trgovini avstrijske monarhije, leta 1911 je izšla v tisku njegova disertacija iz habsburške srednjeveške zgodovine. Slokarjevo poglavito in najobsežnejše znanstveno delo pa je knjiga »Geschichte

Prejšnji teden so tudi goriške maturantke in maturanti s Klasičnega liceja in učiteljskega opravili zrelostne izpite pred komisijami v Trstu. Člani izpitnih komisij so bili po trije profesorji iz goriških slovenskih višjih srednjih šol in po trije iz tržaških.

Komisijama za klasični in znanstveni licej je predsedoval G. B. Pellegrini, profesor na padovanski univerzi, na učiteljski pa ravnatelj Attilio Budrovich iz Rima.

Uspehi so za goriške maturante prav zadovoljivi. Na klasičnem liceju so vsi z uspehom položili zrelostne izpite: Ferfolja Daniela z 49 točkami na 69; Gravner Jožica z 38/60; Korsič Verena s 55/60, Mermolja France s 45/60 in Mikluš Jožica z 38/60.

Na učiteljski so pa izidi sledeči: Brajnik Katarina s 36/60; Burzi Verena s 40/60; Cotič Boris z 38/60; Sossol David s 40/60 in Visintin Lilijana s 36/60. Ena dijakinja je bila zavržena.

Vsem abiturientkam in abiturientom čestitamo za uspehe in jim želimo, da bi pravilno izbrali novo življenjsko pot z voščili za čim več sreče.

TOMBOLA BO LE!

Že več kot sto let stara goriška tombola na Travniku ob svetem Petru in Pavlu je letos odpadla v veliko nezadovoljnost goriških meščanov. Občinska uprava je navedla več vzrokov, ki pa ni nobeden dovolj držal.

Zato se je odločila, da zamujeno popravi in je poverila ustanovo Pro loco, da organizira to priljubljeno ljudsko tombolo v nedeljo ob 20. uri. Tablice po sto lir so že na prodaj pri ljudskem vrtu. Dobitek prve tombole znaša sto tisoč lir, činkvine trideset tisoč in druge tombole dvajset tisoč. Pred tombolo in med odmori bo igrala tudi nova mestna godba na pihala.

der Oesterreichischen Industrie und ihrer Förderung unter Kaiser Franz I« (Dunaj 1914, str. XIV + 674). Izsledke svojega dela je objavljaval v »Zgodovinskem časopisu«, »Kroniki« in drugod, več del pa je ostalo do danes še neobjavljenih. S temi kratkimi navajanji pa Slokarjevo življenjsko delo še ni povsem izčrpano. Že leta 1909 je patentiral izum helikopterja. Praktične izvedbe njegov izum ni doživel. Po letu 1945 je pričel pripravljati mednarodno pisavo s 138 znaki, ki jo je imenoval »linguografija«; ta mednarodna pisava je pravi Slokarjev izum, čeravno je imela že več predhodnih primerov. Z nje pomočjo bi se ljudje sporazumevali le pismeno, kajti enaka je za vsak jezik, to pomeni, da se besede različnih jezikov v »linguografiji« enako pišejo. Linguografski učbenik in nemško-linguografski slovar sta ostala neizdana v Slokarjevi zapuščini, ker se mu ni posrečilo najti niti doma niti v tujini založnika, ki bi obsežno delo natiskal.

Dr. Ivan Slokar je kljub telesni oslabelosti ustvarjal do zadnjih dni svojega življenja. Pokopan je bil 11. julija v Komendi na Gorenjskem.

Iz Goriške

Veseli smo novih maturantov

Sovodnje

OBČINSKA KNJIŽNICA

Na Goriškem imajo že štiri leta občinsko knjižnico v Doberdobi, ki izposojuje slovenske in italijanske knjige ter se je že prav dobro obnesla.

Drugo podobno knjižnico so odprli v nedeljo zjutraj v Sovodnjah. Občinska uprava je pripravila za to priložnost skromno, a pomembno slavlje. Dekleta v sovodenjskih pristnih narodnih nošah so pred vhom sprejemale goste. Domači župnik Komac je najprej blagoslovil prostore, ki se nahajajo v pritličju osnovne šole. Zato pač še ne ustrezajo svojim namenom, dokler ne bo stalo novo šolsko poslopje.

Pokrajinski odbornik Waltritsch je prerezal običajni trak, nakar je imel župan Češut lep govor, ki ga je končal z zagotovitvijo, da bo občinska uprava vse storila, da se bo knjižnica pomnožila in da bo dobila tudi dostojnejši sedež.

Za županom je govoril dr. Manzini, ravnatelj goriške državne knjižnice, ki predstavlja tudi pokrajinsko ustanovo za občinske knjižnice na Goriškem. Povedal je, da je država prispevala tri milijone in tristotisoč lir za to knjižnico. Na koncu je dodal še nekaj besed v slovenščini.

Na knjižničnih policah je zloženo že lepo število 820 slovenskih in italijanskih knjig. Kot knjižničar bo deloval Danilo Žigon.

— o —

NAŠA VOŠČILA

V družini prof. Devetaka se je rodil drugi sinček. Naše prirčne čestitke.

Uredništvo

VESELI FRANCOZI

Sredi meseca so po vsej Franciji, najbolj seveda v Parizu, obhajali kar štiri dni državni praznik. V spomin na padeč Bastilje, burbonske trdnjave in zloglasne ječe sredi Pariza, in na začetek velike revolucije leta 1789 so meščani štiri dni plesali na velikih plesiščih in tudi kar po razsvetljenih bulvarjih do ranih jutranjih ur. Pariški mestni svet je priredil na petih krajih zastonske zabave, umetne ognje in plese, kjer se je letos kar trlo ljudi. V gnečah in prometnih nesrečah je tiste dni izgubilo življenje 130 ljudi, nad 1200 jih je bilo ranjenih, celo utopilo se jih je nad petdeset.

V vesele barve narodnega praznika so pa nekatere skupine skrajnežev vtaknile tudi svoje odtenke. Vse lepše avtomobile so pomazali s črno in rdečo barvo. Nekateri so tudi nosili napise »Svoboda ljudstvu«. »Osobodite Bastiljo« in so vpili, da bo prišlo po veseli pomladi »vroče poletje«. Vladni krogi se te politične »vročine« že v resnici boje.

— o —

V Nerviju se je začel 21. t. m. 11. mednarodni festival baleta. Odprl ga je veliki orkester Duka Ellingtona. Ellington bo v kratkem dopolnil 71. leto, a ljubitelji jazza želijo, da bi še dolgo skladal in igral v lastnem orkestru.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Pogovor z urednikom revije „Most“ Alešom Lokarjem

V Tržaški knjigarni smo srečali urednika revije »Most« dr. Aleša Lokarja in ga pripravili do tega, da je pristal na improviziran intervju za bravce »N. l.«, čeprav očitno ni imel bogve kaj časa.

Kakšne misli Vas obhajajo ob novi, 25. številki »Mosta«, ki je dopolnila tako neko zaokroženo obdobje svojega izhajanja?

Ne vem, zakaj se Vam zdi ta številka revije posebna. Sicer smo nekoliko spremenili obliko, a to naj bi po našem mnenju le nakazalo nov začetek, neko novo obdobje v razvoju naše revije.

Revija je v teh šestih letih, odkar izhaja, vsekakor zelo razgibala duhove na Tržaškem. Se Vam zdi, da je izpolnila svoj namen?

Ja in ne, kot se vzame. Ko smo z »Mostom« pred šestimi leti začeli, smo si zastavili več ciljev. Za nekatere teh smo si prizadevali več in z večjim zagonom, in prav te cilje smo verjetno dosegli le deloma ali sploh ne. Poleg teh pa smo si postavili nekaj stranskih ciljev, ki smo jih verjetno dosegli v večji meri, čeprav smo se zanje veliko manj prizadevali in se z njimi manj ukvarjali.

Kateri so ti prvi in kateri so ti drugi cilji?

V začetku je bil eden izmed naših glavnih ciljev ta, da bi okoli revije zbrali mlade. To pa se nam ni posrečilo. Drug tak naš cilj je bil ta, da bi ustvarili most med slovensko kulturo v zamejstvu in v domovini. Tu smo imeli nekaj več uspeha, v glavnem pa bi dejal, da dosežki niso dali trajnih plodov.

Postranski cilj pa je bil v začetku recimo ta, da bi gradili most med slovensko kulturo in tujim svetom. Dejal bi, da so tu uspehi najvidnejši, kljub relativno majhni angažiranosti z naše strani.

Zakaj mislite, da se vam ni posrečilo v večji meri pritegniti mladih?

Čisto pošteno bom dejal, da se — razen krajšega obdobja — nismo utegnili nikoli intenzivno ukvarjati z naraščanjem pri reviji. Žal smo vsi preveč zaposleni, da bi se lahko še temu posvetili. Morda pa je vzrok ta.

Ali pa ni nekaj krivde tudi na strani mladine, ki kaže premalo zanimanja za intelektualno angažiranost?

To je težko vprašanje, na katero Vam ne bi znal z gotovostjo odgovoriti. Danes se mnogo govori o mladini, vendar bi rekel, da v mnogih primerih demagoško. Je mladina res drugačna od nas? Razlike med generacijami so vedno bile, in če malo prelistamo zgodovino slovenskega ali kateregakoli drugega slovstva, bomo verjetno opazili, da so takšne revije kot »Most« ponavadi rastle iz skupin, ki so pripadale eni sami generaciji.

V določenem smislu pa to verjetno pomeni, da smo mi sami po sili razmer preveč zaprti, da bi se današnja mladina lahko poistovetila z nami.

Po našem pa danes ni več takšnih miselnih razlik med generacijo očetov in sinov. Pred petdesetimi leti in tudi še pred petindvajsetimi leti je bila večina očetov še kme-

kov, večina sinov pa je študirala ali se že usmerila v industrijo, zato se nam zdi, da je bila takrat večja razlika med generacijami in da zato sedanjih razlik ni jemati tako tragično.

To je res, toda danes so verjetno razlike nekje drugje. Današnja srednja generacija je verjetno preveč zaposlena, ker pač današnje življenje zahteva izreden tempo; medtem pa ima današnja mladina veliko več prostega časa, kot ga je imela mladina nekoč. Današnja mladina je igrivo razpoložena in mi smo s svojo živčno delavnostjo veliko preveč resni zanje.

Se Vam ne zdi, da bi bilo treba mladino zdaj pritegniti k pisanju in jo s tem uvesti v svet misli in aktivne kulture? V poznejših letih bodo talenti zakrneli, kar kaže splošna izkušnja.

To je res. V Trstu imamo celo vrsto ljudi, ki bi lahko aktivno sodelovali v soustvarjanju kulturnega ozračja, kar bi bilo za našo manjšino velikanske važnosti. Toda, žal, prav zaradi tega, ker s pisanjem nikoli niso začeli ali pa so po srednji šoli nehali, tega svojega talenta niso razvili.

Vi kot urednik revije za družbena vprašanja in kot avtor ste močno zainteresirani na družbenem, kulturnem in splošno političnem razvoju našega naroda. Kako gledate na našo narodno bodočnost v modernem svetu z njegovimi navzkrižnimi silnicami?

Jaz sem optimist. Vtis imam, da gre naša narodna stvar znatno navzgor. Seveda so tu neki pojavi, ki klasično kulturniško slovensko miselnost mečejo s tira. Današnji slovenski narod ni isto, kot je bil slovenski narod pred petindvajsetimi leti. Danes je to majhna, a razvejana in živa skupnost, ki se ukvarja s celim spektrom problemov, ki gredo od atomske fizike do košarke, od kulturnega ustvarjanja do graditve energetskega virov.

Tudi naša družba se je spremenila: iz naroda kmetov smo postali narod posestnikov weekendskih hišic na Pokljuki ali v Savudriji.

To so velike spremembe, ki terjajo od kulturnika nov pristop. Zato se v svojih spisih večkrat tako jezim nad kakšno malenkostjo, ki pa po mojem kaže na pomanjkanje smisla za vse to novo.

Kako pa gledate na razvoj iz političnega zornega kota?

Slovenci smo se v zadnjih sto letih spreminjali po teje krivulji: iz »homo ruralis« smo se spremenili v »homo economicus« — to smo danes —, v bodoče pa bomo morali postati v večji meri »homines politici«. Na to kažejo razni znaki. Prepričan sem, da se bodo v bodoče nad našim ozemljem zopet križali veliki politični interesi, kot so se v preteklosti. Na eni strani zaznavamo na Zahodu rast Evropske gospodarske skupnosti, na drugi strani pa imamo vzhodni blok, Balkan, Srednji vzhod itd. Iz teh premikov naj bi mi Slovenci iztržili čim več. To je po mojem bodoča naloga naših politikov. Prepričan sem, da postajamo počasi politično zreli, tako da bomo znali rešiti tudi to nalogo.

Bi imeli še kaj pripomniti v tem našem improviziranem intervjuju?

Ne, sem namreč nekoliko na trnju, poju-trišnjem odpotujem v Severno in Južno Ameriko in moram še pripraviti prtljago.

ELLWANGEN - kraj ječe sv. Metoda - se je častno oddolžil

(Velika slovenska slovesnost ob odkritju spomenika sv. Metodu)

(od našega dopisnika)

Poslej lično nemško mesto Ellwangen s 13.000 prebivavci v rottenburški škofiji (vzhodno od Stuttgarta) ne bo znano samo znanstvenikom - zgodovinarjem, marveč tudi široki javnosti v nemškem in slovansko govorečem svetu, da je namreč v tem kraju prebil svojo skoraj triletno ječo (od dec. 870 do maja 873) veliki slovenski apostol, panonsko-slovenski nadškof sv. Metod, metropolit sirmijski. Pred 7 leti (ob 1. mednarodnem kongresu za slovansko zgodovino v Salzburgu, kjer bi moral nastopiti tudi naš slovenski učenjak prelat univ. prof. dr. Franc Grivec, a je nekaj tednov prej umrl) še nihče ni slutil, da bo Ellwangen, domnevni kraj Metodove ječe, tako kmalu in tako pomembno stopil v ospredje. Nedvomno imajo prvenstveno zaslug za to veliki ljudje v Ellwangu sami, namreč znanstvenik univ. prof. (v Gradcu) dr. Viktor Burr, mestni župan Karl Wöhr ter mestni notar Pavel Mack. Znanstvenik dr. Burr je temeljito dokazal, da je največja verjetnost za Metodovo ječo — Ellwangen, samotni benediktinski samostan med gozdovi, iz katerega je izšel Hermanrik, passauski škof, ki nosi glavno krivdo za zajetje sv. Metoda, za njegovo obsodbo v Regensburgu (v novembru 870), pa tudi za ječo v Ellwangu. Župan mesta Ellwangena, diplomirani jurist, ki se zanima za slovenščino (obiskal je tudi naše morje!), je po smrti

dr. Grivca poslal na njegov grob časten venec z zastopstvom. Notar mesta jurist Pavel Mack pa se je na Koroškem spoznal s pisateljem dr. Metodom Turnškom, avtorjem literarno-zgodovinskega dela o svetih Cirilu in Metodu »Zvezdi našega neba«. Ta je tudi županu Wöhru ponesel v darilo to svojo knjigo. Lani ob 1100-letnici smrti sv. Cirila, ki so jo tudi Nemci proslavili v Regensburgu dne 6. julija, pa je pisatelj Turnšek obiskal tudi Ellwangen, kjer sta ga župan in notar prisrčno sprejela. V mestni hiši so napravili načrt za letošnjo Metodovo proslavo v Ellwangu, ki bo združena z odkritjem spomenika na najlepšem in najbolj prometnem kraju. Mesto Ellwangen, ki je zrastle šele pozneje in ki nima nobene krivde za Metodovo obsodbo in njegovo trpljenje, hoče velikemu slovanskemu apostolu zadostiti in njegov spomin med nemškimi narodom častiti.

Prvo čast je mesto Ellwangen letos izkazalo sv. Metodu s posebno votivno svečo v čast sv. Metodu, ki sta jo župan in notar letos 18. junija prinesla najprej na Koroško na dom pisatelja dr. Turnška (v gradu na Rebrci, kjer je tudi župnišče), nato pa so jo vsi trije ponesli v Maribor na Slomškov grob. Tukaj je votivno svečo z grbom mesta Ellwangena blagoslovil škof dr. Vekoslav Grmič, ki je imel zelo lep in pomenljiv nagovor, da naj bo sveča zna-

(Nadalj. na 7. strani)

Sodobno kmetijstvo

Sezona vinskih razstav je pri kraju. Potem ko so prišli na svoj račun predvsem pivci, je napačil trenutek, ko pridejo do priznanja in nagrajevanja tudi vinogradniki. S tem je dan tudi povod za kritični obračun vinskih razstav v nabrežinski in zgoniški občini.

ZGONIŠKA RAZSTAVA

Prva na vrsti je bila zgoniška razstava, ki je tudi letos zelo lepo uspela in spet potrdila sloves, ki jih uživajo zgoniška vina, predvsem kraška črnina oziroma zgoniški teran. Zgoniška vina so bila vedno na dostojni višini, vendar je bilo prav, da je prišlo do predselekcije vin tudi v Zgoniku, saj je redno to ali ono slabo vino kvarilo splošni vtis. Strah, da bi predselekcija odvrnila od sodelovanja vinogradnike, ni na mestu. Nasprotno, kmetovalci pridejo na ta način do zavesti, da morajo pripraviti res dobro vino. Razstave pa ne bi bile razstave, če ne bi bile istočasno tudi tekmovanja. Tekmovanja pa imajo pravila, tudi taka, kjer tekmujejo vinogradniki. Sicer je bil zavržen le en sam vzorec. V ostalem pa smo iz ust članov ocenjevalne komisije slišali, da na žalost še vedno prihaja do nekaterih manjših napak, ki so dediščina preteklosti oziroma posledica določenih zahtev, ki so terjale od kraških vin, da so trpka in temna, kar pomeni, da so vinogradniki vino puščali nekoliko dlje vreti na tropinah.

To navado vinogradniki počasi opuščajo. Najboljši vinogradniki so že zdavnaj prešli tudi k robkanju. Vino je tako bolj obstojno, ne da bi izgubilo lastnosti, ki so tipične za kraška vina. Nekateri druge napake pa izvirajo največkrat iz nepazljivosti ali neizkušnosti in jih gre pripisovati neustreznim vinski posodi ali nepravilnemu kletarjenju.

Resnici na ljubo je treba zapisati, da je bilo vin z napakami le malo in je imela komisija težavno delo, tolikšna je bila izenačenost sodelujočih vin. Nekateri kritizirajo, da dobijo nagrade vedno isti vinogradniki, toda to je povsem naravno, kajti komisija sodi posamezne vzorce, ne pa vinogradnikov. Sicer tudi to ne drži povsem, kajti zmagovalci se redno izmenjujejo, razen v primeru Karla Štolfe iz Saleža 46, ki je nekako vnaprej določen za prvo nagrado pri belih vinih. To je vsekakor zelo pozitiven znak, kar pomeni, da so nekateri vinogradniki dosegli ne samo zelo visoko raven, ampak tudi, da so sposobni ostati na visoki ravni in to je najvažnejše.

Drugo nagrado pri belih vinih je dobila Marija Doljak iz Zgonika 18, tretjo pa Grilanc Leonard, iz Saleža 23.

Pri črnih vinih je bila nedvomno najboljša črnina Marije Doljak iz Zgonika 18, zelo dober pa je bil tudi teran, ki sta ga pridelala Just Škrk, Salež 44, ki je dobil za svoje vino drugo nagrado, in pa Jože Perčič iz Saleža 43, ki je dobil tretjo nagrado.

Upamo, da bodo vinogradniki še bolj skrbeli za kvalitetno pripravo vina in da se bodo tudi prihodnje leto odzvali tako številno vabilu prirediteljev, katerim gre priznanje za uspešno organizirane razstave.

Ne moremo pa mimo pripombe na račun zaključne svečanosti, ko je župan Guštin le preveč samovoljno sklenil, da bo samo on imel zaključni nagovor. Navadno napravi

Nagrajevanje vinogradnikov v Šempolaju in Zgoniku

kritični obračun predsednik ocenjevalne komisije ali pa predstavnik kmetijskega nadzorništva, ki je v tem primeru bil dr. Vremec. Navsezadnje opravlja strokovna komisija svoje delo zastonj. Istočasnost nagrajevanja v Šempolaju, torej, da so morali nekateri izmed povabljenecv še v Šempolaj, ni v nobenem primeru zadosten argument. Nekateri si to razlagajo kot dediščino nedavnih volitev, in njenega »vročega« vzušja.

NABREŽINSKA RAZSTAVA

Ob istem času kot v Zgoniku je bilo nagrajevanje vinogradnikov tudi v Šempolaju. Prvo nagrado za belo vino je prejel Ludvik Pipan iz Mavhinj, drugo Mirko Radovič iz Nabrežine, tretjo pa Ivan Antonič iz Cerovelj. Za črno vino je dobil prvo nagrado Angel Legiša iz Slivnega (ta je dobil prvo nagrado tudi lani), drugo Ludvik Pipan, tretjo

ELLWANGEN - kraj ječe sv. Metoda...

(nadaljevanje s 6. strani)

menje in dokaz ne samo zadoščenja sv. Metoda, marveč tudi sprave med narodi ter pobuda za vzvišeni apostolat ekumenizma. Zato je sveča postavljena tudi na Slomškov grob, da bo naš, upajmo, bodoči slovenski svetnik Slomšek vzornik ekumenskega apostolata v vsej Kristusovi Cerkvi.

Gostje iz tujine, ki so tisti večer in drugo jutro bili gostje g. rektorja mariborskega bogoslovja prevz. g. škofa dr. Grmčiča, so si ogledali zasilno cerkvico sv. Cirila in Metoda ter gradbišče, kjer že zidajo novo Cirilmetodovo cerkev na Tezmem, Obiskali so tudi Ptujsko goro, mesto Ptuj, kjer je pravkar bila razstava v mestni hiši »Ptuj skozi stoletja«, ptujsko mestno cerkev, ki sta ji temelje položila že knez Kocelj in sv. Metod, ter pohiteli še po Koceljevi Panoniji skozi Ormož, Ljutomer, Radence in Radgono nazaj na Koroško, in so obiskali še slovenski del dežele. Gospod župan in gospod notar sta prišla namreč vabit k Metodovi proslavi v Ellwangu dne 11. in 12. julija tudi slovenske pevce in rajevce v slovenskih narodnih nošah. Sodelovanje so obljubili vrli Selani pod Košuto, kjer je duša prosvetnega dela gospod kaplan Ivan Matko, ki je panonski rojak iz Beltincev.

MESTO ELLWANGEN — KRAJ ROMANJ IN OBISKOV

Sv. Metod, ki je bil po smrti sv. Cirila na posebno željo kneza Koclja in slovenskega ljudstva od papeža posvečen za škofa in metropolita v Sirmiju, je najprej bil škof Slovincem v takratni Panoniji, pa tudi Moravanom je bil določen za škofa. S svojim velikim misijonskim in prosvetnim delom (slovansko cerkveno književnostjo) pa je s svojim bratom Konstantinom-Cirilom bil blagovestnik vsem slovanskim narodom. Kot svoja apostola, blagovestnika ju častijo vsi slovansko govoreči narodi rimskega in bizantinskega obreda. Kraj njenega rojstva, delovanja, trpljenja in smrti je vsem tem narodom v časti. Zato je tudi mesto Ellwangen, kraj ječe, tisti kraj, kamor prihajajo in bodo prihajali številni romarji in izletniki teh narodov. To se je letos že začelo.

Prvi so dne 2. junija prispeli v Ellwangen številni katoliški Ukrajinci — uniati s svojim nad-

pa Mirko Pernarčič iz Medje vasi. Po nagrajevanju je bila v gostilni Gruđen večerja za nagrajenca in povabljenega goste, med katerimi je bil prisoten ravnatelj pokrajinskega kmetijskega nadzorništva dr. Bucco, ravnatelj Opazovališča za rastlinske bolezni dr. Ambrosi, tajnik Kmečke zveze Marij Grbec, podprefekt dr. Pino, poslanec Albin Škrk, župan dr. Legiša in drugi. Skoraj enodušno je bilo mnenje, da pomeni nabrežinska razstava domačih vin višek vseh vinskih razstav na Tržaškem (zgoniška je takoj za njo), ki je v čast Krasu in njegovim ljudem.

— o —

REVIJA NOVA MLADIKA

25 let po drugi svetovni vojni je bilo Mohorjevi družbi v Celju omogočeno obnoviti — seveda v mnogo skromnejšem obsegu — njeno nekdanjo družinsko revijo, pod naslovom »Nova Mladika«. V uredniškem odboru so tudi zdaj ugledni pisatelji in kulturni delavci in sicer Emilijan Cevc, Stane Gabrovec, Jože Gregorič, Vekoslav Grmič, Viktor Smolej, ki je glavni urednik, in Jože Strgar. Doslej je izšlo 7 števil, vsaka na 32 straneh.

škofom in eksarhom (v Münchenu) dr. Platonom Kornyljakom. Imeli so v ellwangenski proštiji cerkvi (na tem kraju je bil samostan, kjer je bil sv. Metod zaprt!) slovesno vzhodno liturgijo s staroslovanskim petjem in molitvami in z nagovorom v ukrajiniščini.

Dne 8. julija so se iz Regensburga z avtobusom pripeljali v Ellwangen udeleženci III. mednarodnega kongresa za slovansko zgodovino in filologijo (kongres je bil dvodelen, tri dni se je vršil v Salzburgu, tri dni v Regensburgu). V Ellwangu so imeli v proštiji cerkvi besedno bogoslužje v raznih slovanskih jezikih. To besedno bogoslužje sta organizirala Slovak, prof. na Vzhodnem Inštitutu v Rimu, dr. P. Lacko D. J. ter dr. Rauch iz Regensburga, ki je študiral v Rimu na Vzhodnem inštitutu in je sedaj tajnik škofa dr. Graberja, ki mu je v nemškem episkopatu poverjen referat za pravoslavje, za stike z vzhodnimi cerkvami. Ker je na III. mednarodni kongres za slovansko zgodovino bil poleg slovenskih znanstvenikov povabljen tudi ljubljanski nadškof in metropolit dr. Jože Pogacnik, a se zaradi bolezni ni mogel udeležiti kongresa, ga je na kongresu in tudi ob zaključku kongresa v Ellwangu zastopal panonski, mariborski škof dr. Maksimiljan Držečnik. Tudi grški metropolit in eksarh dr. Krizostom Tsiter (z Dunaja) se je z mariborskim škofom dr. Držečnikom udeležil slavlja in sta oba kot zastopnika Zahodne in Vzhodne Cerkve počastila sv. Metoda, apostola-mučenca, apostola cerkvenega edinstva.

SLOVENSKI DAN V ELLWANGENU

Ker je sv. Metod bil najprej škof Slovincem v Panoniji, so letos k Metodovi proslavi v Ellwangu bili najprej Slovinci poklicani. Že III. mednarodni slavistični kongres je obravnaval snov: ustanovitev panonske (slovenske) nadškofije ter obsodbo sv. Metoda v Regensburgu, torej snov, ki zadeva slovansko zgodovino in slovanskega škofa. (Zdi se, da mnogim, celo v vodstvu kongresa, ni bilo na tem, da bi se naglasilo slovansko ime in slovanska povezava s sv. Metodom in s »slovenskim grofom«, kot se je knez Kocelj sam podpisal, vendar se je kljub pičli slovenski udeležbi le zgodilo, da so Slovinci s prisotnostjo škofa dr. Držečnika častno izstopili v javnosti!)

(dalje)

RADIO TRST A

♦ NEDELJA, 26. julija, ob: 8.30 Kmetijska oddaja. 9.00 Sv. maša; 9.45 Glasba za čembalo; 10.00 Rosejev godalni orkester; 10.45 V prazničnem tonu; 11.15 Oddaja za najmlajše: R. E. Raspe: »Dogodivščine barona Münchhausena«. Četrtri del. 12.15 Vera in naš čas; 12.30 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 14.45 Glasba iz vsega sveta; 15.30 Z. Bajsič: »Prijatelji«. Radijska drama. Prevedel Šavli. Radijski oder režira Kopitarjeva; 16.35 Veliki orkestri lahke glasbe; 17.30 »Primorska poje«; 18.00 Miniaturni koncert; 19.45 Bednarik: »Pratika«; 19.00 Jaz-zovski kotichek; 19.30 Glasba iz filmov in revij; 20.00 Šport; 20.30 Iz slovenske ljudske epike, pripravljiva Beličič; 20.45 Lesjakov ansambel; 21.00 Semeni plošč; 22.00 Nedelja v športu; 22.10 Glasba v ljudskem tonu; 22.35 Zabavna glasba.

♦ PONEDELJEK, 27. julija, ob: 7.30 Jutranja glasba; 11.35 Šopek slovenskih pesmi; 11.50 Hampton in njegovi solisti; 12.10 Kalanova: »Pome-nek s poslušavkami«; 12.20 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.20 Za mlade poslušavce: Čar glasbenih umetnin; 17.35 Slovarček sodobne znanosti; 17.55 Vaše čtivo; 18.15 Umetnost, književnost in prireditve; 18.30 Zbor »Sol-vay«; 18.45 Al Caiola izvaja Gershwinove motive; 19.10 »Odvetničnik za vsakogar«; 19.15 Znane melodije; 20.00 Športna tribuna; 20.35 Pesmi od vsepovsod; 21.00 Pripovedniki naše dežele: G. Bergamini »Najemnik«; 21.20 Romantične melodije; 21.45 Slovenski solisti. Violinist Klopčič, pri klavirju Lipovšek. Mozart: Sonata K. 304; Lipovšek: 2. rapsodija; 22.05 Zabavna glasba.

♦ TOREK, 28. julija, ob: 7.30 Jutranja glasba; 11.35 Šopek slovenskih pesmi; 12.15 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Tržaški mandolinisti ansambel; 17.20 Za mlade poslušavce: Plošče za vas, pripravljiva Lovrečič — No-vice iz sveta lahke glasbe; 18.45 Umetnost; 18.30 Komorni koncert; 18.45 Ansambel »Los Marim-beros«; 19.10 Naši pomorščaki — srečanja in spomini; 19.25 Jonesov jazz orkester; 19.40 Zbor »Rečanj« z Les vodi Marchig; 20.00 Šport; 20.35 Čajkovski: »Pikova dama«, opera v 3 dej. Orkester in zbor Ljubljanske Opere vodi Lesko-vic. V odmoru (21.30) Pertot: »Pogled za ku-lise«.

♦ SREDA, 29. julija, ob: 7.30 Jutranja glasba; 11.35 Šopek slovenskih pesmi; 11.50 Trobentač Hirt; 12.10 R. Vodeb: Po sledovih nekdanjih kultur v Italiji; 12.20 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.20 Za mlade poslušavce: Sodobne popevke; 17.35 Mladina in šport; 17.55 Ne vse, toda o vsem; 18.15 Umetnost; 18.30 Sopranistka Gerlovič, in pianist Dekleva. Schubertovi in Griegovi samospevi; 18.55 Južnoameriški motivi; 19.10 Higiiena in zdravje; 19.20 Jazz ansambli; 19.40 Priljubljene melodije; 20.00 Šport; 20.35 Simf. koncert. V odmoru (21.10) Za vašo knjižno polico; 22.10 Zabavna glasba.

♦ ČETRTEK, 30. julija, ob: 7.30 Jutranja glasba; 11.35 Šopek slovenskih pesmi; 11.50 Ansambel »50 Fingers... 5 Guitars«; 12.10 M. Mori: Vzroki nesreč — »Vloga šole pri preprečevanju nesreč«; 12.25 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.20 Za mlade poslušavce: Ansambli na Radiu Trst; 17.35 Na počitnice; 17.55 Kako in zakaj; 17.15 Umetnost; 18.30 Zafred: Koncert za harfo in ork., 18.55 Lucchinijev tipični orkester; 19.10 G. Godeli: Življenje na drugih svetovih — domneve in možnosti — 5. oddaja; 19.25 Izbrali smo za vas; 20.00 Šport; 20.35 E. Josephson »Prebliski«; radijska drama; 21.35 Trio »Los Hermanos Rigual«; 21.45 Beethovnov komorne skladbe; 22.10 Zabavna glasba.

♦ PETEK, 31. julija, ob: 7.30 Jutranja glasba; 11.35 Šopek slovenskih pesmi; 11.50 Saksofonist Rollins; 12.10 Izlet za konec tedna; 12.20 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.20 Za mlade poslušavce: Glasbeni mojstri; 17.35 Okno v svet; 17.55 Ne vse, toda o vsem; 18.15 Umetnost; 18.30 Sodobni slovenski skladatelji. Lajovic: Adagio. Orkester RTV iz Ljubljane vodi Cipci; 18.45 Jelly-Roll Morton's Red Hot Peppers; 19.10 Epigram — odraz časa in razmer, pripravljiva Z. Tavčarjeva; 19.20 Harmonija zvokov in glasov; 19.45: »Beri, beri rožmarin zeleni«; 20.00 Šport; 20.35 Delo in gospodarstvo; 20.50 Koncert operne glasbe; 21.50 Nekaj jazz; 22.05 Zabavna glasba.

♦ SOBOTA, 1. avgusta; 7.30 Jutranja glasba; 11.35 Šopek slovenskih pesmi; 11.50 Veseli motivi; 12.10 N. Kuret: Poganstvo in krščanstvo

F.J. 42 S M R T V POMLADI

»Nič ni revno, kar mi vi date, mama,« je rekel on.

Materi so spet prišle solze sreče v oči, tako da naenkrat ni mogla več videti ne ponve na štedilniku, ne Tineta. Skušala si jih je obrisati s prepasnikom, toda nenadno ni mogla več zginiti rok. Naj se je še tako trudila, da bi jih dvignila do obraza, se ji to ni posrečilo. Zagrabil jo je strah, zakričala je in z obupnim naporom je končno le vrgla roki kvišku. Tisti hip se je zbudila, še z lastnim krikom v ušesih. Po licih so ji tekale solze. Tineta ni bilo. Bila je sama. Sanjalo se ji je, da je prišel. Med drugim zvonjenjem k polnočnici je bila zadremala na pručici ob toplem štedilniku.

Nekaj trenutkov je obsedela kot omamljena. Ni mogla in ni hotela verjeti, da Tineta ni, da se ji je vse samo tako živo sanjalo. Saj mu je vendar šla odklenit vrata, govorila z njim in mu dala kave in potice. Toda v polmraku privitega plamenčka petrolejke je videla, da je pokrit lonček s kavo še vedno tam na štedilnikovi plošči, kamor ga je bila postavila, da bi ostala kava vroča, in krožnik s Kunino potico je bil še vedno nedotaknjen sredi mize. Toda še vedno ni mogla verjeti, da so bile samo sanje. Prisluhnila je, če morda ni slišati njegovih korakov ali ropota iz sobe, in potem je vstala in šla pogledat v zadnjo, v njegovo sobo, če ni morda že legel. Toda njegova postelja je bila postлана in nedotaknjena, kakor je bila že mesece. Potem je šla pogledat še hišna vrata, toda bila so zaklenjena in ključ je bil vtaknjen v ključavnico na notranji strani, pa tudi zapahnjena so bila. Če bi bil Tine odšel k polnočnici ali kam drugam, bi bil moral pustiti vrata odprta ali pa jih zakleniti od zunaj. Materi ni preostalo drugega, kakor da se je vdala v misel, da se ji je vse le sanjalo in da so se porodile te sanje iz njene globoke želje, da bi Tine prišel.

Do meja našega sončnega sistema

(Nadaljevanje s 3. strani)

tako ugodni konstelaciji, kot se to zgodi le vsakih 177 let. Ravno zato jih bosta lahko obleteli sondi v mnogo krajšem času, kot bi jih drugače.

RAZVOJ KI BO TRAJAL TISOČLETJA IN VEČ

V bodoče bodo lahko računali ameriški vesoljci, ki bodo pristali na Luni ali ki bodo leteli kam drugam v vesoljskem prostoru, na reševalne ladjice, nekake »rešilne čolne« ki jih bodo peljali s seboj, v določenih primerih pa tudi na reševalne rakete, ki jih bodo izstrelili z Zemlje, če bo sila. To za zdaj iz tehničnih razlogov še ni mogoče. Prav tako bodo opremljene z rešilnimi »splavi«

v naših ljudskih šegah (5. oddaja); 12.25 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 14.45 Glasba iz vsega sveta; 15.55 »Varna pot« - oddaja o prometni vzgoji; 16.05 Operetne melodije; 16.45 Pravljičice in pripovedke naše dežele; 17.00 Znani pevci; 17.20 Za mlade poslušavce: Od šolskega nastopa do koncerta; 17.35 Umetniki odgovarjajo; 17.55 Moj prosti čas; 18.15 Umetnost; 18.30 Lavrenčičev Kvartet; 18.45 Metronome All-Stars; 19.10 R. Dolhar: Alpske poti in smeri (5) »Kvota 2000«; 19.20 Zabavali vas bodo; 20.00 Šport; 20.35 Teden v Italiji. 20.50 A. Dumas - oče: »Grof Monte Cristo«. Tretji del. Radijski oder, režira Peterlin; 21.50 Vabilo na ples.

Privila je plamenček petrolejše navzgor in pogledala na staro budilko, ki je šla samo, če jo je naslonila nekoliko postrani. Kazala je pol dveh. Ni bilo več upanja, da bi Tine še prišel. Tudi polnočnica je bila že minila. Na cesti zunaj je bilo vse tiho in mirno. Ljudje, ki so bili pri polnočnici, so se bili že razšli. Nikjer ni bilo videti nobene luči, le sveži sneg na polju se je svetil v temi.

Mati se je razpravila, ugasnila luč in legla. Dolgo in obupno je jokala in dušila svoj jok pod odejo, kakor je bila vajena. Nihče je ni slišal, le mačka, ki je dremala v topli votlini za drva pod štedilnikom, je zdaj pa zdaj privihala ušesci. Toda že davno je bila navajena teh stokov iz materine spalnice.

Zunaj se začelo počasi spet snežiti in materina kočja je bila le črna, neznačajna pika na snegu v belem mrgolenju v temi. (dalje)

DETELA SE UVELJAVLJA V NEMŠKEM KULTURNEM SVETU

Nemški dnevnik »Tübinger Zeitung« je objavil 23. aprila dolg, trikolonski članek o letošnjih nagradjenih nemškega tūbinskega literarnega natečaja. Na isti strani časopisa sta objavljena tudi dva teksta iz Detelovega romana »Der hinkende Henker und der henkende Hinker« (Šepajoči krvnik in krvniški šepavec). Teksta imata v prevodu naslov »Središče kroga« in »Mesna industrija«. Drugo nagrado je dobil na natečaju Martin Jürgens, sodelavec leve literarne revije »Kursbuch«. Med 450 kandidati je prejel prvo nagrado, kot je že znano, Lev Detela.

Iz istega nemškega Detelovega dela je dunajski dnevnik »Die Presse« objavil v sobotni literarni prilogi 11. julija daljši odlomek. Isti časopis je objavil v prevodu Ine Jun Brode v nemščini pesem »Kaj premišljuješ ponoči«

tudi postaje v krožnici, ki bodo služile tako znanstvenikom kot za izlete, morda tudi v zdravstvene namene. Če bi odpovedale iz kakršnega koli razloga velike prevozne rakete, nekake vesoljske ladje, se bodo ljudje s postaj v krožnici lahko vrnili na Zemljo s tistimi »splavi«.

Zelo so že napredovali zlasti načrti za vesoljske postaje v krožnici, zlasti v zvezi s prvo ameriško načrtovano vesoljsko postajo »Skylab«, katere dele bodo izstrelili in jo sestavili v krožnici leta 1972.

Seveda to ne bodo kaki dokončni dosežki, ampak šele prvi koraki do resničnega odkrivanja in osvajanja vesolja. Na vesoljske polete in raziskave je treba gledati kot na dejavnost, ki se je komaj začela in se bo stalno stopnjevala v bodočih stoletjih, tisočletjih in desetisočletjih. am pa bo privedla — hkrati z razvojem znanosti in tehnike — pa je danes nemogoče napovedati. To presega sposobnosti človeške fantazije. Gotovo je le, da bodo že v tem stoletju nastale prve človeške naselbine v znanstvene namene na Luni, postavljene v umetno ustvarjeno okolje, in da bo človek postopno osvajal in izkoriščal tudi druge planete. Temu se bo prilagodila tudi človeška miselnost.